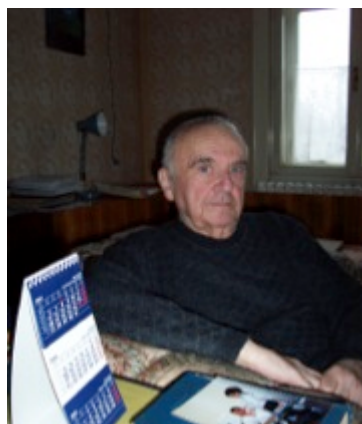

Prof. Dr. Bernhard Rothenstein

(4 ianuarie Timișoara, 1924 - 31 martie 2009, Timișoara)

Profesor de fizică la Institutul Politehnic din Timișoara, neobosit cercetător și colaborator la reviste științifice internaționale, autor și cunoscător de literatură, cinematografie, teatru

Bernhard Rothenstein s-a născut la Timișoara din părinți evrei: Jean Rothenstein, născ. la Fălticeni, și Liza Walder, din Galați. Timișoara și gospodăria Rothenstein au fost un magnet pentru numeroasele rude ale lui Jean și Liza. Una din persoanele care au influențat copilăria lui Bernhard a fost bunica, Anna Rothenstein, care, rămasă văduvă, își petrecea timpul vizitându-și cu rândul copiii. Anna era mare amatoare de filme - la vremea aceea filme mute, acompaniate de un pianist - și multe după-amieze plăcute le petrecea împreună cu Bernhard la "mozi". O întregă poveste de dragoste pe viață cu cinematografia se trage din aceste începuturi. La cinematograful *Capitol* Bernhard "semna condica" în fiecare luni, când se schimba programul săptămânii.

Bernhard și-a făcut studiile la Timișoara, întâi la Liceul Loga, apoi la Liceul Israelit. Era un elev bun, mai ales la științele exacte, matematică, fizică, dar iubea literatura și era un cititor avid. Scrisa foarte bine și corect și a folosit aceste cunoștințe lucrând în timpul studenției pe post de corector de noapte la ziarul *Scânteia*, iar împreună cu soția sa, Eva Rothenstein, ca editor al revistei pentru copii *Prichindel*. În lagărul de muncă forțată, redacta scrisori de dragoste pentru colegii mai puțin talentați.

Asemenea altor evrei tineri din anii '40, Bernhard a devenit membru al Partidului Comunist Român în ilegalitate. A fost întotdeauna convins că oamenii trebuie să aibă drepturi egale și că resursele trebuie împărțite echitabil, fiecăruia după nevoi. Ulterior, dezamăgit de implementarea acestor idei nobile în societatea română, a

practicat o formă proprie de comunism, fiind complet lipsit de dorințe materiale pentru sine și gata să-și împartă cu alții, în mod altruist, cunoștințele și timpul.

Dascăl pasionat, a instruit în domeniul fizicii multe generații de timișoreni. Indiferent de post - profesor la liceul seral, asistent, conferențiar, profesor la Institutul Politehnic și la Facultatea de Agronomie din Timișoara, cursul lui de fizică era rescris în fiecare an cu grija de a include cele mai recente rezultate

ale activității de cercetare și noi metode de predare. Nu a fost niciodată mulțumit să predea doar materia obligatorie. Recomanda adesea studenților ce să citească, ce filme să vizioneze, la ce evenimente culturale să participe. Cunoștea multe poezii pe de rost și putea să recite din Minulescu sau Arghezi instantaneu. Era iubit de studenți, dintre care mulți au ținut legătura cu el mult timp după absolvire. În casa Rothenstein puteai întâlni foarte des studenți actuali și absolvenți de demult, stând la o cafea cu domnul profesor, dezbătând idei sau lucrând împreună la o problemă. Dotat cu un simț deosebit pentru limbi, a predat și la studenți străini și, nu o dată, aceștia au folosit bucătăria Rothenstein ca să gătească mâncărurile lor exotice, spre delectarea dascălului.

Dacă educația noilor generații era una din preocupările de bază ale lui Bernhard Rothenstein, cercetarea științifică era activitatea care i-a adus cele mai multe satisfacții. În prima parte a vieții sale profesionale era preocupat de fizica corpului solid și de magnetism, domeniul în care și-a scris teza de doctorat, precum și numeroase articole publicate în jurnale de fizică de notorietate, atât în România cât și în întreaga lume. Lipsa de mijloace materiale de la Institutul Politehnic din acea perioadă i-a cerut o extremă ingeniozitate la planificarea și executarea experiențelor necesare pentru a dovedi adevăruri științifice. În partea practică, Bernhard Rothenstein a fost ajutat de colaboratori, studenți sau foști studenți, care, în mod firesc, au devenit co-autori la publicațiile sale. În a doua parte a carierei sale profesionale, a devenit pasionat de teoria relativității speciale și de legile universale ale fizicii. Te-

meinicile cunoștințe de matematică, creionul și hârtia au devenit instrumentele de bază pentru aceste studii.

A continuat să publice în acest domeniu până la sfârșitul vieții, printre alte reviste de prestigiu și în *European Journal of Physics* și *American Journal of Physics* (vezi lista parțială a articolelor:

<http://65.54.113.26/PublicationList?srcType=8&desType=2&srcID=39206&desID=13183801&start=1&end=10>)

Dacă persoana sa publică era definită de calitățile lui de profesor și om de știință, persoana sa privată era cunoscută mai ales de un cerc restrâns de prieteni și, bineînțeles, de familie. În 1947, Bernhard s-a căsătorit cu Eva Benedek Rothenstein, doctor pediatru la Timișoara, pe vremea când amândoi erau încă studenți. Prin Eva, Bernhard și-a câștigat cel mai mare admirator și susținător. Este greu să vorbești despre Bernhard separat de Eva, deoarece s-au completat reciproc în cei peste 50 de ani de conviețuire.

Ca tată, Bernhard era întotdeauna atent și înțelegător. Aducea acasă, mereu, hrana spirituală - cărți, reviste - încercând să deschidă orizontul copiilor săi. Ii plăcea mâncarea bună și era un bucătar talentat. Ii plăcea tot ce era nou. Așa se face că a achiziționat unul din primele televizoare din Timișoara, iar mai târziu a recunoscut, imediat, superioritatea calculatorului față de mașina de scris și a învățat să-l folosească cu maxim de randament. În casa Rothenstein nimic nu se repara, niciodată, deoarece Bernhard era adeptul reparațiilor capitale, adică înlocuia obiectele vechi, nefuncționale sau depășite tehnic, prin modelele noi, încorporând cele mai actuale inovații tehnice în gospodăria familiei. Consuma știrile cu aviditate și era mereu în căutarea radioului portativ cel mai performant, colecționa instrumente de scris, creioane mecanice, pixuri, stilouri, mereu în căutarea pixului "ideal".

Soții Rothenstein în februarie 2009

Avea soluții inedite la cele mai diverse probleme, nu în mod necesar legate de fizică. De pildă, îngrijorat fiind că soția lui va fi singură în perioada în care el era la spital, a cazat la el acasă o femeie, necunoscută, care ținea companie unui alt bolnav din salon. Aceasta a fost să fie ultima din marile lui idei.

Aniko Wächter, n. Rothenstein

Ianuarie 2015